

Pamětní kniha obce Libňatov 1923

Kniha tato obsahuje 404 stran.

V Libňatově 1. ledna 1923.

Čarlf Dytrich promítár

*Činík Vít
starosta.*

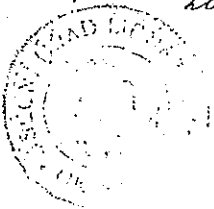
*Josef Člsner
člen obecní rady.*

Aldolf Frykberg,
106 kronikär.

Abby umožněno bylo budoucím pokolením utvořiti si správný obraz o minulosti své obce, o jejích pamětihodných příchodcích, událostech a zachovati tyto v trvalé paměti, nařizuje r. 1920. zákonem vésti v každé obci pamětní knihu obce. V obci zdejší máme již pamětní knihu školní, kterou založil tehdejší učitel zdejší Poutisěk, Jůrka v roce 1875. Obsahuje mimo úvod založení této pamětní knihy. o poloze obce různé zápisy hlavně školy a týkající. Kromě této je u obecního úřadu též pamětní kniha obce, obsahující hlavně zápisy o schůzích obecních výborů a rozvahách. Od r. 1893. nebylo do ní již ničeho zapisováno. Ve schůzi obecního zastupitelstva, konané dne 14. května r. 1922. usneseno, aby založena byla pamětní kniha u nás, a prvním kronikářem zvolen jsem byl já, Otaolf Dytrych, detník v Libušově č. 99. (nar. 13/4, 1891. v Libušově), a svému úkolu ujal jsem se 1. ledna r. 1923. Úvodem zapsanému zde popis obce z nynější doby, a z minulosti pokud paměť moje neb výjimečně současně sáha. Kvůli úplnosti povím jsem i zapsaním pamětních knih již stávajících, aby popis byl úplnější. Nebudeť zajisté ku škodě zapsati co již jednou jinde zapsáno pro zachování věku budoucím.

Od čeho má název obce Libušatov není bezpečně Přívodnávu zjištěno. Z různých názorů správným bude asi ten, obce. který i učitel Jörtsom zdál se nejrohodnější, že název Libušatov odvozen jest ze slova „libý“. Pro násor ten svědčí i níměcký název Liebutal (Mile u-doli) Je název ten byl dobře volen pro nás, pohledneme-li na obec z houžev. Konec obce z tak zvaného „Kopce barleického“ (název z dob, kdy domácí pui-

Okolí a okolí
obce.

mysl skalcovský nejvíce byl zaveden), ucb s výše polože-
ného „Kličku“. Půhledem od tuda můžeme téměř ce-
lou obec, po obou stranách údolí malebně rozloženu a
stromovými hroby zarostlou. Štáva rovněž, k plnosti
jsem obličena je k pěstování ovocného stromoví přitod-
nějn a jist také tímto- vnu zasazená. Malebný je po-
hled sestry od úpíe podle „Svobodného- k Libušatovu -
vedoucí, na horjší část obce v poradí s vrchem zvaným
„Kopna“ (558 m nad mořem). Na vrcholu nalézá se
trigonometrický bod, označený dřevěným stěanicím ko-
lem. Dříve v místě tom vysočina byla mohyla z kamenní,
jeďa je však v doměni z něco- cenného- ukrytá zacházel.
Z místa toho je pěkná vyhlídka a možno od tuda nhlí-
pe přehlédnouti blízké i vzdálenější okolí Libušatova s
poradím okolních hor. Obec náš uravíazí na sever-
u Kikonosé, na severovýchodě Hory Jstřebí nebo-
li Zaltman, na východě mláča a Velká Hepsovina,
jihovýchodě Hory Orlické. Na jihu vidíme rozech-
lou rovinnu „Platého- Tuhu“ země české. Za jasného
počasí možno viděti bývalou pevnost Josefov,
za ní Hradec Králové a za úplné jasného počasí
i Kunitickou Horu u Paroubic. Vrch náleží k
panství náchodskému od r. 1773. Roku toho od-
koupen byl od panství smičického. Dodnes říká se
straním na úbočí Kopny „Smičická strana“ a v
sousedním olavřově části obce na jižní straně le-
ží „Smičická strana“. Jižní hranice obce Libušato-
va probíhá širokým pásem lesů pauskyých i sel-
skyých, které z Kopny nhlípe přehlédneme: u Slav-
lovic počínající „Lišovinu“ i rozechlí „Barchovinu“.
Jsem-li po hranici mezi lesy pauskými a sel-
skými vidíme výhledek rveuho přestění. Lesy pauské jsou

plánujete pěstování jíví také lepší využit. (V místech kde Bar-
 cloviný korně ualéřá se zakoutí zovně „Puvrata.“ Ve-
 de tedy pěstování a koučičko-Kouce Libuátova ku Křižá-
 novu. Nad pěstování, v místech, kde tato a lesa vybě-
 lá uvalil před 52 lety jakýsi podnikatel jménem Ko-
 sel pokus s dobrou uhlí. Dobrou však brzy za-
 uchal. Neměl prostředků ani strojí k tomu potřeb-
 ných. Pěstování dřeva byla, se uhlí vydobytí nedodalo-
 se k palivu. V lidu zdejší udrží se uáror, se uhlí
 se tam nalézá ve staru „nerraléu“ ačkoliv geologicky
 jist dokázáno, se s nějakým úspěšným dobrou uhlím ne-
 možno v místech těch počítati. Vykopané jámy byly
 později zasypány a dnes již jenom uvalí zem a kamenní
 usazeniny místo, kde se nalézaly. Místu tomu říká
 se dosud „U jám.“] Škání od Puvrat po Smičkovou
 státi porostlé jsou lesy selstvájmi, podle hranice revíru
 Komárovskeho (Proub) jist pak lesy obce Havlovické.
 Na ústě dříve k selstvé usadlosti čís 64 její pole byla
 prodána rozdělena a les později r. 1912. přišel koupit
 v majetek obce Havlovic. Mění část lesu ualéřá se i
 po hranici severní, podle Svobodného. (Lesy tyto
 zvláště na jižní straně tvoily malebnou ozdobu okolí
 Libuátova. Letos však vesker se ráci, zničeny jsou ukázaleu
 jako na mnoha místech v Čechách, housenkami lesní mníškov.
 mury bekyně smrkové neboli mníšky. Jiv v r. 1920.
 Objví se hmyz ten ve větším množství a bylo od sku-
 sáních lesníků předvíáno dostávi-li se příštím rokem
 přívivě počasí, lesům nebespěně rozmnožení hmyzu
 toho. Dostávi-li se skutečně teplé jaro a horké suché
 léto jakéto nebylo paměťka. Nepřítelo od jara do srp-
 na, takže prameny vysychaly a na mnohých polích
 plodiny polní, jako úpa a brambory byly již v úvenci

Sucho r. 1921

uplne uschli. V praci takoveho davilo se vyliklym houseu -
 kam a praly dilo skary. dnoti stromy byly jir v tomto-
 roce do kola ozrany a vyliklych motyly bylo v pozdejsim
 lite takove množstvi, ze se s urcivosti dalo predvidati u-
 plne zniceni lesu v puvstku sou nucimi-li pruroda sama
 dalim množim puvstir. Puvstir jareu dostavilo se o-
 pet velice puvstive keple a suchi porazi, tak ze se hmyz
 ten neobycijne rozmnozil. Housenek bylo takove množ-
 stvi ze jine vsechny lesy reviu havlovickiho i komárovskio-
 ho jako i lesy selke byly v kratkem case zniceny, jine u-
 plne zbaveny jehlic. Vstirny zustaly jir lesy borovi. V
 stromy listnaté a bouveni a leckde i stromy ovocé byly
 uplne bez listu. Vsechna maha proti množim se hmyzem
 toho, jako sbirani motyly i housenek, školními dítkami,
 pálení ohni v noci a pod. zustala bezvýslednou. V re-
 viiu komárovskiem zniceno tak na 450 ha lesa. Uschli
 lesy uctuo jir v tomto roce vykaceti, aby divo uschlych
 stromu nepropadlo uokare. Ku kaceni povolano hojnu del-
 nikii ze Slovenska a z Pokaupatske Rusi. Mnozi z nich
 vystavili si k obyvanu chatice v lese z porazenyh kmenu.
 Pokaceni a Riny zbavené kmeny stidi se ale tloustky,
 na tak zv. dvi jauski, které zasila se do Kemecka, kde
 slouzi k ucelu tisarskyim jako vspey a steny do jam.
 Dvi silni rse se na rivo, které se zasila do Francie
 a do Anglie. Dvi to rse se hned v lese na parnich
 pilach k ucelu tomu postavenyh. Jedna postavena v
 reviu havlovickiem nedaleko pod vyslivnou a jedna
 v reviu komárovskiem u dlaroviem pobliz Kyji.

Obecní pozemky.

Jobonich posevku lesu je porostla stia na louzjim
 komei obe s. zv. "Obvina", a stia nad lukami zvaný-
 mi "na Drahách", kde ji té část obecnih poli. Obecní
 pole a stia vily promazivaji se vřijnou drazbou řady

na šest let. Obecí trávničky pronajaty poslední dobou
 v r. 1921 dne 2. únua za uhmmou částku 1126'10 Kč,
 pole v úvrtbě r. 1918. za 398'90 Kč. Trávničky spouso-
 bnu pronajímá se i konitba a rybolov v obecním po- Rybolov
 soce, nyní dosti skromný. Pronaját je nyní za 60 Kč roč-
 ního nájemního. Potok, ten pramení v Mašově u čís. 6.
 Leslování je v Libušově četnými a stálými prameny,
 také není pamětička, aby i v nejvyšších letech vyschl. V
 Libušově protéká třemi mosty, z nich nejstarší je most Mosty
 u čís. 91. v r. 1892 obnovený. Po něm vystaven most u
 čís. 144. a r. 1869. most u čís. 7. Když vystaven byl u-
 snesl se obecní výbor, aby vyhověno bylo přání občanů
 a na most postavena socha Jana Nepomuckého. Stalo Sochy a kříže
 se tak, nákladem 1062l 36 Kčjcami, jak uvedeno v
 pamětní knize obecní. Na hraniční části nákladu vy-
 konána sbírka po obci, která vynesla 52 zlaté 97 Kčjcami.
 V pozdějších letech přisarena byla na protější stranu na
 okraj školní zahrádky, neboť most trpěl zatisením. V
 r. 1921. byla socha uvrhánujm pachatelem poškozenu.
 Na návrh řídícího učitele Paulečka Sobotky byla be-
 llarů socha odstraněna. Tjé poukázal na to v obec-
 ním zastupitelstvu, se umyšle poškozenuá socha před
 školní budovou nemůže působiti v dobrém smýslu na
 morální výchovu dětí. Návrh jeho přes odpor někte-
 rých členů zastupitelstva přijat většinou hlasů a so-
 cha odstraněna. Na místě pouckám pouze postaven.
 Uvádím při té příležitosti i stavbu kříže u čís. 116.
 a několik křížů a soch soukromých majitelů. -
 Kříž u čís. 116. vystaven byl r. 1881. nákladem 101
zlatého - Sbirka po obci na hození nákladu vynes-
 la 42 zlaté 89 Kčjcami. V místě tom stál do-
 ky kříž dřevěný, s plechovou postavou křísta, kterou

si vyžádal, volně Jan Pich z čís. 25. a postavil kříž
 sakový za jeho přibytkem u cesty k Maršovu vedoucí. Dále
 je v obci socha p. Marie u čís. 23. postavená Antoninem
 Zárubou zakladatelem nadace na podporu chudých. Dále
 socha sv. Trojice u cesty od čís. 53. a kříž u přibytku čís.
 45. a čís. 146. Poslední postavena na místě, kde našel dobrovol-
 nou smrti i. 1907. majitel, tj. usadlosti Antonín Seidl. Uvádím
 též kamenný kříž u cesty v lesu od čís. 73., který jest asi
 sbytkem kamenného kříže, jehož ramena byla snad subem-
 cerní ulomána, což na bočních stranách je dosud vidět.
 Ste pověsti v lidu vyprávěné, pochován je tam vojenský
 kněz z dob válečných za Marie Teresie, kdy v Libušatově a v
 Maršově vojska tábořila. V letech dřívějších stával též dř-
 věný kříž na straně u cesty k čís. 37. vedoucí. Strán pa-
 stvici nyní k čís. 117. byla tehdy obecní a vedla přes ni pěši-
 na u kříže stával. — Potok na doljší konci ob-
 ce pokávil mlyns. V místech, kde je splav za účelem odvádění
 vody do mlyna, je vodní nádrž, ams k značné bahenné zane-
 mání. Dříve jistě byl zde rybník, který sahá až k samé ce-
 stě, která vedla též pod straní. Pro pěší chodce byla
 tehdy dosud částečně zrušená, která vedla po straní
 od čís. 140. a vyčkárela u čís. 49. opět na cestu. Obecní ce-
 sty nebyly tehdy v takovém stavu jako nyní, kdy posta-
 veny máme dobře silnice. Cesta Barčovinami byla tako-
 va, že nemožno bylo po ní přejetí přes výmoly a kořeny
 stromů. Dříve jistě usadřalo se k Hloučkanům s hříšního-
 konce Libušatova od čís. 23. k doljší části Pívnat a na-
 počít Barčovinami. — [U Libušatově je nyní 144 přibyt-
 ků, usíťovaných do 148. Přibytky osídlenější byly roz-
 bořeny. Dříve téměř všechna stavení byla dřevěná, je-
 nom malá část z nich postavena byla z kamene, nebo
 z susených cihel. Nyní stavby ty ustupují stavbám z

Cesty.

Přibytky.

Způsob
stavby.

citel pálenných, tak se ujmou již na 60 stavení je zděných.

Roční stěchy z desek slavných při požárech tak ne-
bezpečně značí jsou uhořelými, pýtláky toraj-
mi. Pokud znám bylo v Libušatově 16. požárů. Na Požáry
první z nich mnozí z nejstarších občanů se pamatují.

Byl to požár r. 1861. v čís. 64., které náleželo tehdy hos-
podáři Vojtěchovi. Jeho hospodář byla na schozech
na půdu vedoucích smrdlivě popálena. Zemřela za 2
dny v sousedním přibytku u Jana Picha čís 25. Po tom-
to ohni nehořelo až v r. 1880., kdy hořelo v čís. 69. u Josefa

Vlta. Požár byl ve dne, tak se přispěchavšímu lidu poda-
řilo se uchrániti stěny měnice, ač nebylo tehdy v obci
jiště stříkačky. Za 14 dní na to živil opět ohni přibytků
Antonína Fyblse čís 19. Bylo to na večer dne 23. června,
kdy mládež ale starého zvyku páčila na Kopecké ohni.

(tak zov. pálení oásovejník) Přivrazení byli zroucením
na poplach oblaňujícím v obci ohni. Přibytků shořel úplně,
a jelikož majitel nově ho nepostavil, číslo to zaniklo. Stárek
na stánci naproti čís. 20. Pozemek byl prodán a náleží

uvnitř čís. 55. Za 7 roků vyhořelo stavení Josefa Picha č.
87. Při ohni tom přišel opět lidový zvod na zmar. Utou-
řla na půdě spící vj matka hospodáře Cvrčková. Sousedé

stýsali křik její na půdě, nebylo jí však ke pomoci. Za ně-
kolik roků na to vyhořelo čís. 106. po něm čís. 49. po prvé
a po tomto čís. 11. V době kdy ohni tyto zničily nebylo v
obci dosud hasičského sboru, ani řádné stříkačky. Stří-
kačka která tehdy v obci byla, byla nedostatečná, byla to

dřevná, okrouhlá nádoba, do které se voda musela nalí-
rati, a při porušení k ní pumpou vystřikovala. Dalo se
jí unítí asi na potropeň stěch požárem ohrožených. Pr-
vním požárem v Libušatově, při kterém poušito- nedáv-
no zřízením sboru. hasičský on nové řádné stříkačky,

byl již druhý ohně v čís. 49. 13. června r. 1894. Počalo ho-
 řetě ve dne, ohně byl vřav, sebětnu vsím se na postě, li-
 dem uhasěn. V noci chýllo-stavení to-opět, přesně když
 hasiči byli na cestě, ku posádku v Masově. Když doji-
 eděli do Masova, zaplavu nad Libuňatovem a zvonění
 na poplach odhlasovalo-ohně v obci. Obiřteli tudíž a
 vrátili se ku ohni v Libuňatově.] Po tomto ohni hořelo
 za 7 roků. Lehlo tehdy popelnu stavení čís. 64. Bylo-
 to J. Rvětua 1901. o půl noci. Hoř-kliani poráší a od-
 lehlost přibytku nebylo nebezpečí ohně to-ke, velké. Při-
 spěchavším sborům hasičským z místa, a z Masova by-
 la uchráněna kolna a strop nad světnicí. Za 2 roky 26.
 ledna 1903. vyhořela usedlost Antonína Vítá čís. 36. Ha-
 sičským sborům povadilo se uchrániti vyjmeně-káiskou a
 sousední ohněm ohrožený přibytke čís. 84. Byla hustá ml-
 ha, která přisěmlost posádku v noci ještě zvyšovala. Násle-
 dujícího roku postihlo-opět neštěstí ohně Vinceuce Bagra
čís. 52. Ohně vznikl navěc před 7 hodinou zapálením ložiska
 u mlátičky. Ohně se rychle rozšířil, tak že zkrátka stál
 přibytke v jednom plameni. Roku toho panovalo velké
 sucho, tak že bylo nebezpečí rozšíření ohně. K ohni se do-
 stavilo-5 hasičských sborů: z místa, z Masova, z Harlo-
 vic, z Mulec a z Doube. Roku 1910., 6 června o půl-
 noci lehlo popelnu stavení Trančíka Štědy čís. 32.
 V roce následujícího opět 2 přibytky ničící ohněm. Byl
 to přibytke Quadrýla Vítá čís. 121. Ohně vznikl po půl-
 noci a šířil, zkrátka celou usedlost. Bylo to ve stě-
 du. Lued přivřítí neděli o 11. hodině, v noci zvoněno o-
 pět na poplach. Hořelo v čís. 15. u Trančíka Šte-
 flisů. V hostinci Antonína Mikěš, konána přesně
 pauzou zábava, sebětlo se tudíž k ohni množství li-
 di. Vedou toudu lehlo-stavení popelnu úplně. Ohně

r. 1912, nyní se žije v chalupě č. 93, ale padl umi- lidský život, za obět. Byl to 70 letý majitel chalupy Josef Kadavík. Spal na písaři nad rožnicí. Po ohni našli jeho zneklečenou mrtvolu na dveřích kouci přibytku se slyšky péřiny. Mladě asi mohl se zachránit ú- těkem z ložního stavení. Posledním požárem byl ohně v č. 74. Škola výměnkářská chaloupka 12, tomu číslu pa- tičci. Byl v ní najemník Josef Elser, který se potom do- típice odstěhoval. Chaloupka znovu postavena nebyla. Později roborována celá veselo a postavena novým maji- telem nová, něco níže, na jiném místě. Mimo čísla toho- to a přibytku č. 19., který vyhořel roborována byla též selská Janiklé usadlost č. 35, naproti přisestě v č. 73. Poemky k ní příbytky patičci zahnouci se až k lemu byly rozprodány. Dále roborová- na byla chalupa na samote v lese „u Bílého písku“. Ře- kalo se Fam. v Bosně, a náivu toho u místa toho do- sou- se pousívá. Do-udávna stála též chalupa č. 39. u po- toka poblíž chalupy č. 106. Poemky byl majetnickem čísla foto-kaupem. Dále roborována chalupa č. 14. nyní nyní- josi kasičskou sbrojnicí a č. 55. Mnozí v újicích obcích se na přibytky tyto pamatují. Před tím doborováno byl přibyt- bytek č. 6., kterého- není pamětníka. Stál na stráni nad č. 5. — Obcemi budovy jsou: škola, kasičská sbrojnic- x Obecně budovy. ce a zovnice. Tato byla postavena r. 1835. Nyní jest zovnice, který byl za války vrát na válečné účely. Byl 37 kg těžký, ulid r. 1767. s jmenem Jovna Nepomuckého. Zovnice Druhá zovnice byla dřevná a stárala u chalupy č. 72. Škaničská sbrojnic postavena byla r. 1907. Před tím škola byla obikačka umístěna ve škole, v místnosti, ze které škola později sřízen byl pro-ambitno- učitel. Misto- to bylo pro umístění obikačky, nevoloucí pro-špatný vyjezd. Předtím běh před vraty kolny zumozňoval vykláda- ma-

učinu vyjeden z kolny. Pomníkých úvahách a sporach o-
hledne místa pro-novou sbornici zakoupeni pozemek, od
Čuška Tučka čís. 90. Prák, na stavbu a potřebné dříví
daroval, solník, Čušk, Vít čís. 8. Postavena byla r. 1907.

Školy

+

Nový škola zbudována byla r. 1897. Dříve ještě, než
první škola v obci byla postavena vyučovalo se jako uči-
tel fůrka uoáde' v soukromím pŕibytku čís. 67. Uyučování
to nemít se dálece srovnati o vyučování na školách
mynějších. Nástěra byla nepovinná, pomůck, vyučova-
cích nebylo a jako zapsáno v paměti knih školní posali
záci křádom na dřevěných tabulkách. Nebylo k nim ani
vzděláního učitele. Uyučoval tehdy jakýs Jan Boura,
křijci z Úpice, který posadil v Mašově zemích. Když r. 1780.
zavedena povinná nástěra školní, mášeno i obci i dŕjŕi
aby školu postavila. Ustavěna byla na končím konci
obce na pozemku zvaném "Ohada", který dŕn byl u-
čitel v usirání na pŕilpsěnou. Byli pŕijim stŕajŕich
učitelů malý, se stŕi úrobyti z učito-uhajili. První učitel,
na škole ti radji učim zamechal a v Oporu, kam se od-
stěhoval, malováním obciáku se živil. Byl to učitel Ko-
dym, otec zvaného opirovatele Filipa K. Kodyma. Škola
tato stála pouhých 19 roků. Pro-novou školu vyhlídnuť
na vlnkém pozemku shnila. Pro-novou školu vyhlídnuť
pozemek na protější stráni. Ustavěna byla r. 1808. Obě
tyto školy byly společně obci i dŕjŕi i Mašově. Nástěra
školní nebyla tou dobou ještě tak pŕívŕnŕ, žáci vyučovali
se stŕídavě. Zimního času větší žáci dopoledne a malí
odpoledne aby měli cestu proslapanou, v létě zase naopak,
aby větší mohli jŕ ráno-dobytěk na pastvu hndŕti. R. 1877.
zŕeuna z Libuátoř škola, zvaná učim, za zŕiáního učite-
le Vincem Vlabe. Škola dosavadní sloužila za dru-
hou třídou a pro první koupěna chalupa čís. 143.

r. 1780

Školy tyto byly nedostatkové pro obec tak velkou jak ro-
můry tak i zájmem. Ujstavena tudíž škola nová:
Škalo se také jednat na podnět učačického učitele Vincence
Vrabce a starosty Antonína Šepuara, i na nátlak
okresní školní rady, která dosavadní učebny uznala ne-
spůsobilými. Poati podrobně o usnáších při stavbě
této školy, znamenalo by napsati nepečnou stránku
knihky děbučatovské. Obecní výbor dal sice souhlas k
postavení nové školy, později však nepřáteliv se se sta-
rostou Šepuarem, stavěl se stavbě nové školy na od-
por. Potřeba nové školy měla tak ustoupiti před mali-
chernejmi osobními spory. Starosta máje ku postavení
školy plnou moc od okresní školní rady, školu přes odpor
výboru postavil. Jeť samozřejmé, že uoběto se to ku ús-
uic. Nastaly však nové spory soudní, hlavně se stavitelům
školy insinujícím Řezníčkem z Úpice pro výši nákladu na
školu. Bylo to již za nové zvoleného starosty Jana Teich-
manna. Ku sporu došlo i přes varování okresního hejtmana,
neboť i obecstvo na schůzi v hostinci u Vlčeků (č. 13.) koua-
ně dalo k tomu souhlas. Spor skončil jak okresní hejt-
man přisoudil prokou obec, které vzniklo házením soudních
výroků uacně vydaných, za uic by se tenkrát dalo mnoho po-
uicid pro účel školy. Škola má 2 třídy v prvním patře s
kabinetem pro školní pomůcky, kde je též mimo knihovny
školu umístěna knihovna obecní, kterou darováním knih Knihovna
založil Benedikt Řezníček z č. 23, potom městský ta-
jevník v Mnichově, Hradisti. Voplnovala se z prostředků
obecních. Pídel byl však upatrný. Tyim, kdy zavadem zá-
kon o povinném vedení a udržování knihoven, věnuje se
kardacově učita částka k účelu tomu. Některé kni-
hy darovali i přisuiru knihovny a roku tohoto i minister-
stvo školství a osvity knihy v ceně 400 Kč obci darovalo.

Učitelé

Učitelé byli pro-řádko-učitelé. Pro-řádko-učitelé
 učili r. 1912. a bývali místnosti pro-řádko-učitelé a z
 přestavěné části. V r. 1919 vykopána-ten studna a opatře-
 na pumpou. Pumpy té používá i několik sousedů, kteří
 se písemně zavázali uisti společnost s obcí náklady na je-
 jí udržování a opravy. Na školách dřívech vystřídalo se 25
učitelů. Prvním z nich byl jak shora uvedeno Jan Boua,
 krejčí. Po něm Kodym, který učil do r. 1806. Po tomto nastou-
 pil učitel Skalda. Ten odstěhoval se do Outie a tanýž učí-
 tel Dístecká vyměnil s ním místo v Libušově. Syn jeho byl
 v Evropě známým tenoristou. Zemřel mlád v Sasku jako-
 tlu dvorní opery. Po Dísteckovi nastoupil na jeho místo učitel Pal-
ta důvěrný učitel v Radci. Další učitelé byli: V. Proutišek ^{Fr. Smetana}
Jožka nar. v Zálisích. Vyučoval poslední v Úpici odkud
 přišel do Libušova. Za něho Po-něm nastoupil Vincent
Trabec nar. ve Zábě u Sedlčan. Za něho učil v Libuš-
 ově škola dřevěná. Po r. 1877. a r. 1881. stěhoval.
 Po první škole zakoupena chalupa č. 143. Prvním učí-
 telům na ní byl Vítězslav Vach z Police druhým Jan La-
mek nar. r. 1858 v ^{Starém} Novém Městě u Náchoda. R. 1883. u-
 stavena v Libušově industriální učitelkou Viléma
Müllerová z Úpice, která vyučovala do r. 1908. Když na-
 stoupila, nyníjší učitelka Anna Nováková. Po-
 mu Laukovi stal se mladším učitelem prozatímne, Josef
Reger z Lychova, důvěrný učitel v Hlavňově a v Zábě, který
 po odchodu Vincenta Trabeca do Velkých Svatoňovic, stal
 se po-něm řádko-učitelem r. 1892. Za dobu kdy byl řá-
 dko-učitelem vystřídalo se zde 11 učitelů. Když přebral to-
 to místo nastoupil Paul. Berau z Černošic u Smiřic. R.
 1893. nastoupil Vojtěch Boua z Úpice, po-něm Václav
Blarek r. 1898. V letech 1901.-1903. vyučoval Josef Vokál
 z Libušic u Kolína. V čas svatoň-
 vské války byl zajat na mu-
 šském bojišti, a v zajetí na Libušic zemřel. Po-něm vyučoval

val Václav Polák, z Smiřic. R. 1905. nastoupil, Břetislav Ka-
rau a po něm jeho bratr Kamil Karau a po tomto Auto-
mně Džutera z České Čumrů. Ten vyučoval zde jeden rok. Ná-
sledujícím učitelem byl Jean Dostál z Machova u Police a si-
ce od r. 1909. do r. 1911., kdy nastoupil Karel Koráček z Spále-
uého-Polici. Z Libušatoru přišel do Suchovrší. Odtud
za světové války povolán byl k vojsku a padl na bojišti v
Rumunsku. Po Karle Koráčkovi od r. 1914. vyučoval zde Allois
Malý z Bohutína u Třebaně. R. 1916. odešel na odpočinek
řádným učitelem Josef Regus. Odstěhoval se do Týpice, kde již do-
sud u své provdané dcery. Na škole zůstal od 1. září ¹⁹¹⁶ do 1. čer-
na 1917. učitel Malý sám. Bylo to v čas světové války, kdy
části školským povolání k vojsku byl nedostatek učitelů. Od
1. června 1917. ustanoven řádným učitelem František, Sobotka,
nar. r. 1875. ve Velkých Stráňovicích, který zde dosud vyučeu-
je. Druhým učitelem je zde nyní Vilém Gottwald nar. r. 1887.
v Březicích. Nastoupil r. 1921. po odchodu učitele Malého do
Obor, vrátil se nedávno před tím z legionářů z Sibíře, kde stá-
vil téměř celý 6 roků. Naborečství chodí sem vyučovatí kat.
farář Josef Štejskal z Hloučák, a farář církve československé
Josef Láru z Týpice. — [Školních dětí je v tomto roce 82 a
sice 41 chlapců a 41 děvčát.] Žácních náležejících k církvi katolické
49 dětí, k československé 28 a bez vyučování je 5 dětí. [V
počtu tu škole patřících dětí je značný pokles proti letům
minulým, tak jako klesá i počet obyvatelů Libušatoru. Při
sčítání r. 1921. napočítáno v sdělné obci 594 obyvatel, v letech
minulých až přes 800. Bylo to v době kdy obyvatelé sdělné ži-
vili se hlavně do domácím příjmytlem tkalcovským. Úbytky
možná stěhováním se lidé k továrniám a částemí maď a
klademím větrních nároky ohledem bydlení. Mnoho dlaboupek
kdy obyvatelů jistě nyní zůstalo nebo si je majitelé ponechali
pro vlastní potřebu. Je uvažováno úřadím zůstane neb neoby-
dlivé dlaboupek u čís. 74, 36, 8, 40, přitvrdky u čís. 91,

Počet
obyvatelů
kelesání
počtu

15, 72; 17, které dříve, nájemníci obývali. Nyní také nyní vznikem
tak ^{nově} usměřeným jako dříve, kdy přijímání i nájemníci do spo-
lečné domácnosti. Z celkové počtu obyvatel bylo dle posledního
ho sčítání 271 mužů a 323 žen. Dle uobozřetosti římských
Křesťanů 406, u církve československé 135, bez vyznání 53.

Obyvatelé

dienobozřet-
ství.

Prisob

obživování
v dřívě

Poměry tu se od posledního sčítání poněkud změnil. Takže
nyní započalo se v matrice církve československé 176 členů. Z
celkové počtu obyvatel 35 rodin živi se vyhledávají země-
dělstvím. Domácí průmysl tkalcovský, který kdysi dale-
kověl není nyní valný. Jenom 17 domácích stávků je nyní v
činnosti. Byly však doby, kdy tímž v každém přibýtku
chalupníka i v selkých stávkách ozýval se klapot domácího
stávků. Na 140 bylo jich napočítáno před 55 lety. V mno-
hém přibýtku bylo i po 2 stávkách, v č. 37 dokonce čtyři. Ten-
krát se usilovalo se více vyrobou v předluhách. Neslo se již
tolik leu jako v letech minulých, kdy každý kao-kousk pole
měl záhon leu si uasit, aby již potom po domácímu způsobu
spracoval, přešil upřed a plátno utkal. Dodnes mají mno-
zí jasně nástroje, třelice, vochle, kusle, větva a pod. jako
upomínku na ouy doby. V mnoha obcích i uasív "posadma"
z dob těch se zachovaly. Posadmy byly místnosti, kde leu se
sušil. U nás zachoval se uasív tu u č. 121, kde stávků
lidé dosud uasív "ušívají". Byla to doba po-
věstných zimních přátek auz jakýmž kouskem opředemých.
Byla to však také doba, kdy chudoba a bída vládla u do-
mácích tkalců. Braubory byly hlavní potravou a slatka
v týdu, před 25 lety z slatky žijemí mzdou. Ani v selkých
stávkách nebylo mnohem lépe. Pole uvyuášela tolik jako
nyní. Tenkrát se ještě ušívalo; nebyl již žádný nymější
způsob obdělávání a strídavého obdělávání polí, ani nymější
praktické stroje a nástroje. Jako stávkům předleu a sa-
vademým pravou počalo mieti domácí pádání pře
tak, zaváděním mechanických tkalcovou počalo mieti

domáci tkalcovství. Nevyměřilo si se úplně, ale výroba do-
máci je v ^{zemědělná} značné míře dostala se lidem v idylním kraji zase
nového zdroje vyžití: výrobání a úprava tkanin. Vyrábá-
no je buď ručně neb ručními systémy síčích strojů. V ob-
ci naši zavada výrobání to udává asi před 25 lety úpícká
firma Luarda Moravce. Dnes je v 60 psíbytovích stalo se
výrobání neb průmyslové práce ke tomu úplným neb částeč-
ným zaměstnáním. Na 60 obcích je v tomto roce zaměst-
náno v úpíckých továrnách. Působí tak různé okolnosti
a olivny na zaměstnání občanů, na jejich myšlení, nábožen-
ské citění i na způsob života. Jde to obyčejně menšími,
někdy však možná událost zasáhne do života občanů,
jech jodem i do života národa. Polední takovou udá-
lostí byla válka světová se všemi jejími následky.] Válka
to polední círuccovou událostí 1914., kdy černošlutě plaká-
ty volaly vojáky od jejich rodin. Muži amlého dne v pouačti
opouštěli vojáci v státi do 36 let své domovy; mnozí již
navždy. Někdo ušel nikdo. Nějím se stali před možností, se
svůj domov již neuvídi, ale byli si i vědomi, se mají bojovat
pod propouy nepříteli svého národa. Oudáče a myšlení
odjádějících vojínů svědčí i výkřik vojína z Libuátova, při
nastupování do olaku: „Hoši ustrělyte!“ Nebylo chuti bo-
jovoti proti národu sbratěnému, proto vojínů jin při há-
jení vlastního života sklam užívali, jinak bez cíle stříleli,
mnozí i k nepříteli přiběhli. Při vypuknutí války bylo
vsiobecně mínění, se dlouho nepotrvá. Netušili tenkrát, se
dlouhá čtyři léta útrapy mají před sebou. Po první vývře
následovala druhá a pak stále se opakující oarovy obca-
ní od 18 do 50 let. Málo bylo těch kteří nebyli oarovani
i jejich státi byli vojenské služby sprostými, se nás hlavně
majitelé polí kvůli jejich obdělání a oseti. Na sto tisíc ob-
čanů z obce bylo posláno k vojsku, z nichž třinácti
bylo obětovati své životy. Byli všichni řádnými obránci

Padlí
vojáci

učitelů i učiteli četné rodiny. Pomín z obce zasaženým nepří-
 telskou stílelou byl Josef Teichman, nyní volník Antonína Teich-
 mana č. 53, kterému pět synů vzato bylo k vojsku. Byl tichým
 hochem vyučen učením kajíčovskému. Padl v 25 letech věsta,
 hned na počátku války dne 8. září 1914. u Vyšence na ruském
 bojišti. Druhou obětí války byl Josef Šklíba, bednář úpické-
 ho pivovaru z č. 96. Raněn byl na ruském bojišti stepinou
 sražen do míchy a dle sdělení polního kurýta jeho maně-
 ce, zemřel na podzim r. 1914. v nemocnici v Brodci nad
 Sávou na zářím míchy v stáří 30 let. Zanechal vdovu s
 5 letým synkem. Třetím zemřelým vojínem byl Václav Ko-
 minka z č. 34. Po smrti odložen poal často své maněce až do
 září 1914, kdy přestaly dopisy docházeti. Popsal v roce 1917. došlo
 jistě sdělení, že zanechal byl těžce nemocen na choleru v pro-
 zátimní polní nemocnici, kde patně zemřel. Byl star 32 lety
 a zanechal 2 děti. Již v r. 1914. zářím byl v Salsku Pravěšek,
Seďalčák z č. 11. Dlouho nebylo o něm zpráv, až dostal i vědnu
 zprávou, že zemřel v Uřici na skvrnitý tyfus. Dle soukromé zpra-
 vy jeho duha z Uřice, který též již zemřel, zasažen byl již jako-
 zářím stílelou, která mu urasila ruku v zářím. Dne 1. úno-
 va 1915. zemřel v nemocnici v Tuchově v Haliči dělník An-
 tonín Prunc star 29 let. Podlehl těžkému zranění, zasažen byl
 v dne před smrtí stepinou sražen do břicha. Téhož roku
 při přestěle u Krasníka v Rusku padl v 22 letech věsta Ka-
 riel Piskop z č. 93, zasažen nepřítelem kulhou přímo do-
 spánku. Dva duha jeho, kteří rodině zprávou o jeho posledních
 okuricích podali laktě padli. Za 2 dni po něm též u Kras-
 níka padl 22 letý Václav Záruba z č. 129. Byl uředníkem v
 tovarně mychovské. Další obětí byl Benedikt Vih z č. 117.
 Byl oblíben a vážen zdejším obcany pro jeho tichou, mírnou
 povahu i pro svoji bezúročnou činnost v zdejších spol-
 cích a zasloužil si, by byl vědnu vypořádán. Této jeho ne-

molto-vaorovati i'itropauu valky a zemel, podlehuu jimi v
 Jusbruku v stari 41 roku. Potateu byl 30. července 1916.
 Vdem jeho pobihu padl v Ruskuu Polsku u úky Stochodu
Oaolf Hájik z čís. 137. stěluu byo do ruky a do jolic. Byl ju
 dūve do ruky raiu a po svem vylicēu odeslau zase na boji-
 sti, aby se ju nerrātil. Pochorāu je v Majdauu v zahāde u
 jednoho pūbytku. Zolāstnū nāhodou pūšel na jeho hrob Jan
 Vīl z čís. 26. Vde nāšel kūček, se sukānīm jimenem. Tēhoz roku
 padl tē 22 lety Blasij Vtēk z čís. 112. Padl v Kurovicēch u Gro-
 va nāsledkem tēžkyh ran do prsou a do brēcha. R. 1917.,
 17. července zemel brati v Haliči padliho Antonīna Franc,
Josef Franc, stāi 31 roku. Zemel v Kanyzi v Ukraeh po sv-
 elich polniho tasiu. Tēhoz roku zemel tē 22 lety Oaolf
Vīl z čís. 73, v mēsti Tata Tozarossy, onemornē uolavie.
 V r. 1919., Kay ju vētsima vojniū dēla u svykh rodin, zemel
 v Leguanu u Chilānu v zajeti Josef Mēthik, z čís. 128. za-
 mel 4 neozpēti dētky. Uplnē usvoitnīm se stal Antonīn
Lauis z čís. 36. otec 3 dētek. Nāsledujici dāi dostali se do za-
 jeti v Rusku aby se ju nerrātili, aviz by dōšla nijakā mēitā
 spāva o nich. Byl to 25 lety Oaolf Souček z čís. 46. a 40 le-
 ty Jan Njoll z čís. 143. Tēto zamechal 6 uslitilych dētek.
 K dovrseu mēstēti zemela z amātko tē jejich matka. Siro-
 tku vyali se pūbusu a chalupa byla prodāna nyrējsimū ma-
 jiteli Pācinānuu firovelon, Kay se co-legionāi po 6 letiū
 pobytū na Sibiu domu nerrātil. V Rusku zajeti byli mimo- Kajati
 ju uvedeni ktāi se nerrātili nāsledujici: Pautisēk Tūček
 z. 90., Jaroslav Vtēk z. 112., Josef Rēuicēk z. 124., Josef
Šūček z. 106., Antonīn Vtēk z. 135., Pautisēk Tūchman z. 17.,
 a Augustin Njoll z. 108. V Itālii zajeti tēto: Vlastimil Rē-
uicēk z. 117., Stēpān Vīl z. 24., Josef Janovskij z. 12., Josef
Pokop z. 100., Josef Jāčānskyj z. 126., Jan Tūchman z. 53.,
 a Jan Vīl z. 59. V Siboku zajeti zemelky Lauu Pautisēk Se-

dláček. Kromě prudkých a zajatých byla celá řada raněných i takových, kterým válečné útrapy zdraví poškodily. Mnoho dalo by se napočítat o útrpcech vojínů v polí, kde mnohý po celá léta při nedostatku potravy, vystaven nepokodě, mrazu, často ve rodu zatopených zákopech, ualíral se při všem tom v největším nebezpečí života a v starostech o sebe i o svoji rodinnu duhu. Nebylo ani tuu ptáči doma zůstati na úřech ustláno. Pominula bys uadě- je na beske ukoučení války, když bylo viděti ušně ty pří- pravy na dělá jiji hováni a ušně uaušeni, učili proti nedostatku všech možných životních potřeb. Bys počal se jiviti citit uý, uadostatek potravin a když vydáno bylo uaušeni o státním hospodárení obilím a moukou a za- bavemím tohoto a vydány na odber uaušky a chleba spo- ňebni lšlky uaušiji spou 140 kg mouky, chléb v to počítaje na osobu a hýden, (později množství to jistě uaušeno-) bes, kterýchžto-lištku zakázáno chleba i mouku kupovati i pro- davati, nastal tojný šou za potravinaru. Ní dostatek vznikl, byt i braubory zabaveny a uaušeno množství 100 kg na osobu na celý rok, nebylo masa ani tuků, do- bytek byl rekvisován a vybíjen na výživu obyvatel i vojska, majitelům posevku nastalo povinné odvádění uaušeni obilí, ale i brauborů, dobytka, senu i slámy. Náštevý rekvi- sicních komisi byly na denním pořádku, za účelem shlednutí a odhadu ostých polí i douacích zárob. Na- stalo ukupování skivních zárob, aby uaušeny byly pro- zasituání hladu. Kouse byla o vši. Po obcích konány i sbírky kovi na válečné účely, uaušeno i sbírání jahodo- vého listi školními dítkami vojínům na čaj. Nejhuš o- všem bylo tuu ptáči uaušeti. Oě tu Hradci Králové, jisdili od uau, aby pšo pšivní zákar a možnost zabavení trochu obilí si uokoupili. Drahota vznikla, a když nastal uadostatek i jiných životních potřeb, nebylo ani

Nedostatek
za války

Rekvizice

za peníze k dostání. Kao-uměl něco na výměnu (plátuo, pšholij, olej, mydlo a pod.) stěží koupil. Mouka na obživu lísky prodávána v měšcích prodáváčích, za měšce nejvyšší ceny. V obci sadyší měšce prodávána v čís. 140. potom ve škole a později dána obchodníkům do-prodávati. Průta doba, se ani měšce stauoremou dávkou již dříve, skromnou, spotřebitelé nedostali, mnohdy bylo se jim spokojiti i polovicím přídělem mouky vřatně jakosti, z níž chléb byl k požívání téměř neupřisobitý, a lidé požíváním jeho onemocněli. Mouka často nahazována kukuricí, pšloučkou a pod. Ceny potravin stouply nepřiměřeně k riskům. Kilogram mouky, který stál v r. 1914. 46 halírů stoupl v prodeji, pod Drahota rukou na 20 Korun i výše. V r. 1916., kdy toránu dělník vydělaval nejvíce 30-33 K týdně platil 5 kletů bramborů až 5 K. Točobně stouply i ceny jiných potřeb. Mydlo-ku př. z 20 halírů za $\frac{1}{4}$ kg až na 24 K, cívka nití z 50 h. na 30 K bavlněný kamafas se 46 dal za metr na 65 K., směrovací stěvice z 15 K na 300 K. Píča voláště ve městech byla velika. Lidé koupili dočelali na vesnice, aby trochu bramborů neb uhlíka nakoupili. Děbravých dětí stále přibývalo, což osēm umělo na ně v mraorním oblaui přisúvirý vliv. Čna dospěti ve směru tomu válka neblose působila. Dočelalo-ke častým kváděním, v domácnostech, voláště ale v pořtovní dopravě, a na poliích plodinačích. Stavalo-se, se brambory na poli by-ly do-rána rozumovány, musily tudíž býti káye doerávaly sledáony. Každý klas na poli byl teukrát pečlivě sebrán, i zoraná bramborůste byla lidem ještě jednou přitopána a sbylí brambory sebrány. Všechna práce doma i v toránuách konala se pouzejiče k účelům vojenským. Těschilní suroviny i látky hotové v toránuách robaveny. Látky směly se vyřáběti jin pro-vojsko. Drahota i nedostatky látek vrostl tak, se vyroběny i látky z papíru. Aby cena obuvi byla lidem přisústyp-

nejř, vyřebeny i boty s podřáškami dřevěnými. Nebylo teině
předmětu, aby nebyla o něho nouze. Kostala nouze i o světlo
nebylo čim svítit, noviny přistávaly vyčlářit, neb vyčlářely v
X emisečním rosměru pro nouzi o papír. Tu nedostatku tomu
vydávána různá naučení k věci uspoř. Jedním bylo ku př.
zavedení letního času, Ray letní dobou hořinou postřeny, o
hořinu ku předu, aby světkovalo se ranní světlo. Vydvá-
ny různé odběru lítky nejen na mouku ale i na cukr, ku-
řivo. Učeno množství spotřěby i na maso, pivo, petrolej aj.
Obiti ve mlyněch dovoleno semilati jen na l. zv. mletí vyškary
bes křujek písne sakkasáno obiti semilati. Bylo tuarž toj-
ně semilano na domacích šrotovních, řelirujch i z kamene
po-domácku moubujch. Hlavní poptávka byla ovšem po o-
biti a mouce. Lid řil v starostech, jak bude řitka, a mnohý
po-dlouhá lita nastřádané puvise musil obětovat, aby podinu
přea mouzi zachánil. Bylo však bohuřil, dořti málo těch, kteří
řelaj typicim pomocnou rukou podali. Mnohý neuvářil, ře
na pořádané vysoké ceny obětovati jeř kupujicim množaj.
za dlouhou dobu nastřádané puvise, jeř byly častopood-
um jeho majetkem. Vyskytto se i hořie pokoutnich obchod-
niků, kteří vyuvivajie přichodné doby, prováděli lichovářské ob-
chody a z nich bohatti. Teině ve všech městech dočářelo k
bouřim z hladu, jeř ovšem poměry neupravily, a uřastřici byli
přisně trestáni. Trestán přisně i každý volujři projev neb ne-
prořetelne slovo. Mnořil se řakar různujch knih, časopisů o-
bracu i pivni. Musily ku př. i knihy řapálek s uřlepkanu
v slovařstujch bawách přea projevem býti papirem řalypeny.
Ka řejř škole i řapis "Škola", řerven, modro, bile pro ředny
musil býti přebaven. Časopisy byly přisně cenzurovány. Do-
řlo i k cenzure řkolnich učebnic. Lidu který nemil řakovářké-
ho myřtlení bylo toto vnucováno přisně naučeniimi. Na-
řiseno ku př. v kostele při bohodueřbách zpívati řakouřkou řy-

Zavedení
letního času

Bouře z hladu

mmu „Zachovej nám Hospodine.“ Mnoho dalo by se napsa-
 ti o útisků a utypení lidu. Typěl na všech stranách. Rodinám
 vzati zdraví synové i otcové, živitelé rodiny, vzaty jim potra-
 vy dobytka, zadržány z lidu i peníze na válečné půjčky. Do-
 stalo se na zvonky které vzaty byly na výrobu zbraní. Zvonu v
 naší obci nešel téměř osudu. Sajeuné bylo; když před
 sejmutím zarvoueno jim naposled na roeloučeni s obcí
 které tak dlouho vyprávěl. Vše lidu vzali, nemohli mu však
 vzíti lásku k vlastnímu národu a vědomí, že projevích ná-
 roda je v porážce možnosti. Nemohli mu vzíti ani na-
 ději, že toto bude poráženo, jako nemohli zajatým vojínům
 sblávniti, aby ostyporánuim do legie ukázali světu vůli a prá-
 ni českého národa. Lid doma a četlivě očekával každou zprá-
 vu o stavu války a uspokojivou ho naplnivovala každá, která
 oznamovala úspěch vlastních možností. Když došla první
 zpráva o organizování zajatců v legie málokdo tomu věřil. Te-
 prv pozdější zprávy potvrdily skutečnost. Z obce naší do legie
 ostoupili: Jozef Štřítek z čís. 106, zajatý r. 1915. Sloužil u nás
 jako finanční strážník ve Slavsku. Navrátil se r. 1919. přes Vla-
 divostok, a Indii. Po svém návratu do obce udělal dvě před-
 nášky v hostinci u Honců. Proti organizování a bojích
 legie a druhou cestopisnou. Druhým rovněž v Rusku zajatým
 byl František Tuček z čís. 90. Sloužil v legie jako rotmistr v
 Křivčově hodnosti sloužil u nás v vojska v Tostolopitech. Na-
 vrátil se r. 1920. přes Ameriku, vykouar tak cestu kolem země.
 Třetím legionářem byl Vlastimil Řezáč z čís. 117. Na ital-
 ském bojišti přiběhl k nepříteli a ostoupil do legie. Mimo těchto
 byli v legie také do Libuátora později přisděhovali: Vilém Golt-
 vald, zejména učitel u Teodinuud Jirouch č. 143. Oba zajati byli
 již r. 1914, a strávili téměř celý rok na Sibirii. — Sou-
 zebně očekávaný mír konečně se dostavil, aby přinesl lidu
 nejen nádeji na příchod lepších časů, ale i národní samostatnost.

Sejmutí zvonu

Legionáři

Upomínka
války.

Prohlášení
samostatnosti

Do obce naší první správu o prohlášení samostatnosti přinesli dělníci, zaměstnanci v úpravě. Tam při radosti té správě zastavila ihned práce ve všech továrnách, lidé vyběhli se na ulice, jásali, zadobívali sebe stukáním v slovauskyjch bavorách, a své domy praporek. Radost lidu byla velká, vřdyt dvíkal se více než očekával: opět nabytí svobody svého národa. Ve většině obcí konány slavnosti, prohlášení samostatnosti. V obci idejše usnulo zástupci zdejše obce a místních spolků uspořádati oslavu. Vybrán k tomu 8. listopada, den výročí bitvy na Bílé Hoře. Den ten ač ršední stal se nebyřovalým svátkem. Z chalup slály praporek a nadšený lid shromáždil se v ten den vopoledu na dolejším konci obce a sřadil se v přívod spřstěný množstvím vlajčích praporek i národnímí kroji. Přívod shudbou ubíval se na horjši konci obce do hostince „u Elmonu“; kair přia (vyzobevým obrasem osřobovitel) T. G. Masaryka a popřisím Prant. Palackého promluvil zdejše lid učitel Prantšek, Sobotka v-dějinnách našeho národa (a přídavem vřebusou básně o legiích.) Zástupce zdejších spolků Čeněk, Vř, Koráň z. j. připomenu v dalším proslovu školy které máme před sebou a vopomenu padlých občanů zdejších, které uadřkali se padavři v bojích tohoto radostného dne. Zapsěmím národním hymny byla vopoledu oslava ukončena. Tečer konán ještě vřiček mladenci a devřat kterých se bojní dostavilo v národních krojích. } Za rok na

Sřzení
šipy svobody

to zasasena na paměť osřobovění šipa na pozemku Čenka Tučka, která poradiji přisřena k silnici napřoti č. 97. Vřkonáno to za přitomnosti školních dětí. Přívod dětí oadřil potom do školy, kair za přitomnosti dospělých přídavě senny řivně zpěvy a deklamace. Jř tekráte, pro jednorovčím trvání republiky máti bylo; se i ve škole vladne jinný duch, kair děti přídavěly řivně básně o „Sokole“, o „Havřickovi“

o-Husovi. Za vlastnického nadšení prvničkami po-převratu podily se mnohé dobré myšlenky a předsevzetí. Ujímal se u našich dětí zvyk nositi v neděli náš národní kroj, počaly se tančiti národní naše tance, jevila se i snaha po očistě jazykové. Nebylo však v tom dosti vytrvalosti, takže mysl jen se snacně ochloubnutí. Velké nadšení prvničkami po-převratu částečně ustupovalo a lidé počal si uvědomovati, že máme zapotřebí mysl nadšení ale i práce a se třeba i obětavosti. Tato se osvědčila pištinou rokem, kdy konány sbírky na slatý poklad republiky. V obci sdělil výšel posádku ku sbírce od oboru Národní jednoty Severočeské, který uspořádal za tím účelem přednášku v hostinci „u Plomru“ na které promluvil učitel Trautník, Sobotka o legionářech a širotě a díle presidenta T. G. Masaryka. Po něm přednášela sl. Kateřina Doležalová, učitelka z Úpice o potřebách republiky a do-jimnou věci pobudila přítomné, aby i v obci sdělili vykoula se sbírka na slatý poklad. K vykonání sbírky přihlášili se Anna Jandaalová č. 79., Anna Bouřková č. 97., Marie Utková č. 14., Aloisie Utková č. 112., Ferdinand Havl č. 6. a Adolf Dytých č. 99. Vybráno jako půjčka republiky za 460 Kč slatých mincí, za 7041 Kč mincí stříbrných. Na danek sbráno 1750 gramů stříbra, 103 g zlata, 10 stříbrných hodinek a 138 stříbrných korun. Ze sbravých daní uspořádána výstarka v 1. půdě sdělí školy, jež vy-dopena národními výstavkami a pěknými ukázkami národ-ních krojů. Ze stříbrných a slatých mincí a předání u-dělena výdoba, jež navštívníky překvapila bohatostí i uspořádáním. Při té příležitosti vybráno též dobrovol-né vstupné ve prospěch „Červeného Kříže“. — Radostné bylo, když po-převratu počali se rozjíti vracet domů. Nejdříve z bojiště, po nich rajatel a na konci i naši le-gionáři. Čekali na ně ještě různé starosti, pověry byly

Sbírka na
slatý poklad
republiky.

dosud neurované, velká neramnost, dosud trvající
 dráhoty, poměry ty počaly se pomalu sice ale přece usov-
 návati, obchody dosud prázdné počaly se plniti nesporně
 mieri dráhotou a výdělky se zvyšoval. Po osamostatnění
 národním počala se jítí snaha i po osamostatnění círke-
 vím. Nespokojenost s církevní úmorskou již dříve projednaná u-
 ráděna ve skutek, a lid počal hojně vystupovati z církve,
 aby zůstal buď bez vymanění, aneb přistoupili k nové se-
 tvořící církvi československé. Příčinou byly různé: nespoko-
 jnost s kněžstvem, snaha po obřadech v řeči české, úhr-
 ní kulturní mohy církve a činitelů pokrokových. Největ-
 ší počet vystoupilých byl s. 1921, kdy připomínána 300
 letá památka popravy na Staroměstském náměstí. Do-
 pověřeni obyvateli Libuátora uvalili kromě k církvi
 římsko-katolické. Nyní již na 220 občanů vystoup-
 lých. [Je v domích starostech nerapomínáno v té době a-
 ni na typické městi sbírka vykoupaná pro hladovící lid
 v Rusku, kde tou dobou lidé hladem umírali. Sbírkou
 provedli Chvík Úč. č. 7, Josef Elsner č. 31, Ferdinand Havel
 č. 6, a Josef Jindra č. 144. Vybráno již u občanů majet-
 nějších a vybráno 396 Kč. na peníze a 570 kg žita.
 Mimo to vykoupana té sbírka čtenářů „Korého Lidu“ která
 vyvedla 520 Kč, a 50 Kč zasláno s dětského div. představení
 „Kráčlivý otec po pěti letech.“ V soukromý i veřejný život zasa-
 hly různé nové zákony. Jedním z nich je zákonné zavedení
 8hod. doby pracovní. Také zavedeno rovné hlasovací prá-
 vo pro muže i ženy do národního shromáždění i do obcí, a
 zavedeno poměrné zastoupení mužů. První volby občanského
 zastupitelstva konané v naší obci na základě toho zákona
 byly v květnu 1919. Voličstvo rozděliho se na 2 skupiny
 a ohlásili 2 volbu kandidátů listiny, a sice kandidátů
 listinu Republikánské strany československé (dříve agrární)

Vystupování
 z církve

Sbírka na
hladovící

Volby občanského
zastupitelstva

a kandidátů listinně domkářů a malorolníků. K volbě již
 teprve po- první byla; po vinná obřítel se zúčastní veřejně občan-
 ů. Koučena byla v hostinci Traut. Teichmanů č. 76. za
 předsednictví Štěpána Palby č. 41. Výsledek volby byl následu-
 jící: strana domkářů a malorolníků obdržela 9 mandátů
 a zvoleni za ni Josef Elsner č. 31, Čuňk Vít č. 7, Ferdinand
 Havel č. 6, Adolf Teichman č. 37, František Šobotka uč.
 učitel, Jan Albas č. 38, Adolf Dytěch č. 99, Antonín Ešer
 č. 63, a Josef Reuňček č. 82. Za stranu druhou zvoleni:
 Antonín Člikaš č. 13, Antonín Kull č. 49, Bedřich Falta č. 67,
 25.8.) František Teichman č. 76, a Petr Bělina č. 48. U první
 schůzi obecního zastupitelstva složen slib věrnosti republice,
 a provedena volba starosty a náměstka. Starostou zvolen
 Čuňk Vít, Korář č. 7 avice klasy a náměstkem Josef Elsner
 hostinský též avice klasy. — Zbyrá mi zmíniti se ještě o míst-
 ních spolcích. Nejstarším spolkem je zde spolek dobrovolných
 hasičů založený r. 1892. Založen byl jednak uarižením úřadů,
 a dále na náklady pojistovny, která uchtěla pojistit nikoho-
 nebud-li v obci úřad hasičský sbor. Vydaena tudíž vyhlá-
 ška s výzvou k hojenímu přihlasování. Přihlasilo se 29
 členů a úřad tak, hasičský sbor, a prvním velitelem zvolen
 Antonín Škil č. 47. Šel na to zakoupena štrikačka od
 firmy Imkal v Praze za 800 zlatých. Sbor byl bez penesí-
 tých prostředků, zaslana tudíž žádost knížeti do- Káchoda
 a na císařskou kancelář do Vídně o poskytnutí podpory.
 Obecna žádostem bylo vyhověno a došel dar 50 zlatých z Ví-
 dně a 20 zlatých z Káchoda. Nynjším velitelem je Čuňk
 Vít, Korář. R. 1899. úřad tak, sbor hasičů v stýnskoji.
 Měl 13 členů, neměl však dlouhého trvání. Velitelkou byla
 Marie Vitorá č. 11. Nynjší sbor má 27 členů. Dále je v ob-
 ci odbor Karolů jednoty Serocioské o 72 členech. Odbor
 ten založil Vojtěch Šandera tehdejší učitel v Marsově,

Společný

Hasiči

 Národní jednoty
 Serocioské

nyní židci učitel ve Velkých Chrástovicích, obětavý pracovník
 menšinový i sokolský. Členové odboru dosud mají rádně vypo-
 mínají. Nemají dosti pochopení pro své snahy ve své obci dočlá-
 nel do Libčatova i do jiných obcí, aby povzbudoval k pokrokové
 a vzdělávací činnosti. Odbor založen byl r. 1908. Pořádil zkusou-
 pil se Suchovrčice starší jeviště, na kterém hrálo se ještě v ma-
 jím páti u Členerů. Tehdy židci Landera do Libčatova do-
 chvil a jako režisér divadla působil. Pořádil, Kaye nový
 sál postaven včerno-i jeviště uvoř. Zaručeniati sluví, že již
 před 55 léty, hrálo se v Libčatově divadlo v hostinci u
 Vlčeků č. 13. Vedeno bylo nyní nejším jím Benediktům Řešni-
 čkem z čís. 23, zakladatelem zájmi občemi knihovny. Odbor
 má nyní i vlastní knihovnu každému přístupnou. Kromě
 divadel a půjčování knih, působí též pořádáním přednášek
 a činností pedagogickou a v době předválečné i činností ho-
 spodářskou, konají pro své členy různé hromadné nákupy.
 Nyní jím je hlavně Čičkem Vilem, Kovářem, a Paul. Sobot-
 kou, židcím učitelem. Tito dali také podnět k založení
 zájmi telovrčivé jednoty Sokol a stali se hlavními jeho-
 činiteli. Sokol zájmi založen byl r. 1920. Má nyní 18
 členů, 7 členek, 10 dorostenců, 7 dorostenek, 14 zápu a
 19 záček. Telovrčivá místnost je v hostinci u Členerů. Sta-
 le je v obci Společnost a zájmi spolky pro Libčatov a
 Marsův. Nynějším pokladníkem je Antonín Mikeš hostinský č. 23.
 Zájem o politické organizace nebyl dosud velký. Činnosti sice
 již v době předválečné pokusy se zakládáním jich, neměly však
 dlouhého trvání a zanikaly. Nyní doba poráleců a volby
 zájmi o stánu povstala rozvířily. Časopisů politických ode-
 bráno poměrně málo. Nejvíce čten je "Nový Lid" neotraný
 časopis výchovný (40 vyřádků) - V obci jsou nyní 4 hostince
 v čís. 18., 76., 13., a 31. V posledních dvou jsou taneční
 místnosti. Obec postřídá dosud vlastního chudobince,

Divadlo

Sokol

pro umiřtění zajiřtích chudých. Kojata je pro mě chalupa
čís. 22. za roční nájemní 200 Kč. Umiřtění jsou samými
dva obecní chudí.

Tolik chtít jsem napsati jako úvoda k této pamětní knize
Příspěvek, jistě skrovný pro porovnání časů minulých, kdy
jistě mnohá událost hodná zasměnění bez vědomí paměť-
ní knihy upadla v zapomnění. Tak jako známé dějiny svého
národa, jistě se by také Karáři jistě znal i dějiny své rodny ob-
ce. Patří dle našim zákonodárcim, se v době propra-
toré pamatovali v tom směru na časy budoucí zákonem
o vědomí pamětních knih, aby v budoucím čase v pamět-
ní knize poznali mohli způsob života v určitém směru, kul-
turní vysořtlost i změny kterým život jejich předků podle-
hal. Je změny ty jsou někdy dosti rychlým tempem pozna-
me i nyní, kdy tak mnohé se změnilo v ohledu sociálním,
kulturním i náboženském za krátkou poměrně řadu let.

Uvedl jsem již změny ve způsobu zaměstnání zajiřtích občanů.
Jaká změna též v pracovních podmínkách v době nyněj-
ší, kdy zavedení máme 8 hodinovou pracovní dobu proti době
před 60 roky. Ději dosud mnozí, kteří pracovali tehdy v pra-
delně na Lychově od 5 hodiny ránu do osmi i do půlde-
vátí večer jenom s příhodnou polední přestávkou za 28
křícením denního platu. Jaká změna též v nabitání ná-
boženském nyní, kdy přestává se občanem cítit dle nábož-
ské příslušnosti s dobou před 40 lety, kdy občan bez vy-
mání byl v obci téměř nemožným. Byla to doba, kdy ká
velkou váhu kladl na návřtenu pobořnosti a kouanj
v Karáři obci „procesi“ do poutních míst. V Karáři obci i v
našim byli vidcové „procesi“, kteří původně nábožně písně
přidávají. Kouaji se sice někde dosud ale stávají
se stále vzácnějšími. Jednou v roce kouajó i v obci na-
šim náboženské cvičení, obyčejně ve škole, kde kněz stro-
má řadu občanů u víř utvořoval. Z doby té jsou i různé

sošky a kříže jako upomínka na svou dobu. Jakkoli slova-
mi také doby uplynuly, kdy máme i v obci naší legionáře,
kteří pro svůj úsilí v sasku došli své zítročí i svůj ma-
jitek s dobou před ucelými třiceti lety, kdy měli jome
i v obci naší spolky vojenských vylovení, z nichž mno-
zí měli snad ducha tak sakurského, že vznikl mezi ni-
mi dokonce i spor o německé velení ve spolku. Znamená
je i pokusy kulturní poslední doby nejen ve školství, ale i
mimo školy, kde věnuje se píči vzdělání lidu zákonitým
zřizováním knihoven obecních v každé obci, zřizováním
lidových škol a osvětových sborů majících na starosti aby
prohlubovalo se vzdělání nejširších vrstev obyvatelstva.

Koncem úvod k této pamětní knize s přáním aby sna-
hy o vzdělání našly vždy dobrou příchu v našich obcích
a aby vzdělání našlo se vždy ku prospěchu obce. A-
by též zápisy do této knihy neustaly o své ostatní i zákon píči-
je, by zápisy ty jednou sloužiti mohly nejen pro poznání
minula, ale byly i zájmem poučení a byt. pravdivě psány
byly ku čti naší obci.

Libuštorově dne 1. září 1923.

Kaolj G. Fryd